РЕШЕНИЕ (ОВППС) 2022/847 НА СЪВЕТА

от 30 май 2022 година

в подкрепа на усилията за предотвратяване и борба с незаконното разпространение и трафика на малки оръжия и леки въоръжения (МОЛВ) и боеприпаси за тях и тяхното въздействие в Северна и Южна Америка

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално член 28, параграф 1 и член 31, параграф 1 от него,

като взе предвид предложението на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност,

като има предвид, че:

(1) На 19 ноември 2018 г. Съветът прие Стратегията на ЕС срещу незаконните огнестрелни оръжия, малки оръжия и леки въоръжения (МОЛВ) и боеприпаси за тях, озаглавена „Гарантиране на сигурността на оръжията и защитата на гражданите“ („Стратегията на ЕС за МОЛВ“), в която се определят насоките за действията на Съюза в областта на малките оръжия и леките въоръжения (МОЛВ).

(2) На регионално равнище, със Стратегията на ЕС за МОЛВ Съюзът и неговите държави членки се ангажират да осигуряват помощ за другите държави да подобряват управлението и сигурността на държавните запаси чрез укрепване на националните законодателни и административни уредби и институции, регулиращи законосъобразното управление на доставките на МОЛВ и боеприпаси и на техните запаси за силите на отбраната и сигурността.

(3) В Стратегията на ЕС за МОЛВ се отбелязва, че Съюзът ще се стреми към синергии със съответните американски държави и регионални организации за намаляване на незаконното разпространение и трафика на МОЛВ с цел намаляване на въоръженото насилие и престъпната дейност.

(4) Латинска Америка и Карибският басейн бяха сериозно засегнати от разпространението и прекомерното натрупване на МОЛВ. Западното полукълбо продължава да бъде един от регионите в света, които са най-силно засегнати от насилието. Според последното глобално проучване относно убийствата, проведено от Службата на ООН по наркотиците и престъпността (СНПООН) през 2017 г., в региона са регистрирани 17,2 убийства на 100 000 души население, което е почти три пъти над средната стойност в световен мащаб. По-голямата част от убийствата се извършват с използването на огнестрелни оръжия, което поставя предотвратяването на разпространението и незаконния трафик на оръжия и боеприпаси и борбата с тези явления сред приоритетите в Междуамериканската програма.

(5) В съответствие със Стратегията на ЕС за МОЛВ Съюзът ще засили диалога и сътрудничеството с регионалните организации, работещи в областта на контрола на МОЛВ, като съгласува дейностите си с регионалните стратегии и планове за действие.

(6) Организацията на американските държави (ОАД) изпълнява функцията на секретариат на Междуамериканската конвенция за борба с незаконното производство и трафика на огнестрелни оръжия, боеприпаси, взривни вещества и други свързани с тях материали (CIFTA) и координира и изпълнява регионални инициативи за борба с незаконните МОЛВ в Северна и Южна Америка.

(7) Съюзът подпомагаше дейностите на ОАД посредством Решение (ОВППС) 2018/2010 на Съвета ([1]) в подкрепа на дейностите за борба с незаконното разпространение и трафика на МОЛВ и боеприпаси за тях и тяхното въздействие в Латинска Америка и Карибския басейн. Във връзка с това Съюзът реши да финансира тази инициатива, именно с цел намаляване на въоръженото насилие и престъпната дейност.

([1]) Решение (ОВППС) 2018/2010 на Съвета от 17 декември 2018 г. в подкрепа на борбата с незаконното разпространение и трафика на малки оръжия и леки въоръжения (МОЛВ) и боеприпаси за тях и тяхното въздействие в Латинска Америка и Карибския басейн в рамките на Стратегията на ЕС срещу незаконните огнестрелни оръжия, малки оръжия и леки въоръжения и боеприпаси за тях „Гарантиране на сигурността на оръжията и защитата на гражданите“ (ОВ L 322, 18.12.2018 г., стр. 27).

(8) На 30 юни 2018 г. Третата конференция на ООН за преглед на напредъка по изпълнението на Програмата за действие на ООН срещу незаконните малки оръжия и леки въоръжения прие заключителен документ, в който държавите подновиха ангажимента си за предотвратяване и борба с отклоняването на малки оръжия и леки въоръжения. Държавите потвърдиха отново своята готовност да се стремят към международно сътрудничество и да засилят регионалното сътрудничество чрез подобряване на координацията, консултации, обмен на информация и оперативно сътрудничество с участието на съответните регионални и подрегионални организации, както и на правоприлагащите органи, органите за граничен контрол и органите за лицензиране на вноса и износа.

(9) Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие потвърждава, че борбата с незаконната търговия с малки оръжия и леки въоръжения е необходима за постигането на много от целите за устойчиво развитие, включително тези, свързани с мира, правосъдието и силните институции, намаляването на бедността, икономическия растеж, здравеопазването, равенството между половете и безопасните градове. Поради това в рамките на цел за устойчиво развитие 16.4 всички държави са поели ангажимент за значително намаляване на незаконните финансови и оръжейни потоци.

(10) В програмата си относно разоръжаването „Сигурност за нашето общо бъдеще“, която беше представена на 24 май 2018 г., генералният секретар на ООН призова за предприемане на действия спрямо прекомерното натрупване и незаконната търговия с конвенционално оръжие и за подпомагане на подходите на национално равнище по отношение на малките оръжия.

(11) Като продължение на предишните усилия на Съюза, втората фаза (фаза II) запазва парадигмата на многостранното сътрудничество и синергиите между Съюза и ОАД и допълва работа на Съюза в световен мащаб в тази област, като се насочва към регион, който е сериозно засегнат от разпространението, прекомерното натрупване и трафика на МОЛВ,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

1. С оглед на изпълнението на Стратегията на ЕС за МОЛВ целта на настоящото решение е да се противодейства на въоръженото насилие в Северна и Южна Америка. За тази цел Съюзът финансира описания в приложението проект, чиято цел е да се противодейства на разпространението и незаконния трафик на огнестрелни оръжия и боеприпаси и да се предотврати използването на огнестрелни оръжия в силно засегнатите общности.

2. В съответствие с параграф 1 целите на настоящото решение са следните:

а) укрепване на националните регулаторни рамки за огнестрелните оръжия, като се вземат предвид международните нормативни и добри практики;

б) подобряване на оперативния капацитет на националните органи за маркиране, проследяване, съхранение и унищожаване на огнестрелни оръжия;

в) оптимизиране на контрола върху малките оръжия чрез използване на регионалния механизъм за комуникация относно законния трансфер на огнестрелни оръжия и боеприпаси (МСТА);

г) укрепване на устойчивостта на общностите по отношение на насилието с огнестрелни оръжия и намаляване на достъпа до незаконни и/или нежелани огнестрелни оръжия;

д) разработване на централноамериканска пътна карта относно огнестрелните оръжия, която да предостави на държавите практически и управленски инструмент чрез регионален, координиран и основан на факти подход.

3. Подробно описание на проекта се съдържа в приложението към настоящото решение.

Член 2

1. Върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност отговаря за изпълнението на настоящото решение.

2. Техническото изпълнение на проекта, посочен в член 1, се извършва от ОАД.

3. ОАД изпълнява задачите си под отговорността на върховния представител. За тази цел върховният представител постига необходимите договорености с ОАД.

Член 3

1. Референтната сума за изпълнението на финансирания от Съюза проект е 4 240 906 EUR.

2. Разходите, финансирани чрез посочената в параграф 1 референтна сума, се управляват в съответствие с процедурите и правилата, приложими към общия бюджет на Съюза.

3. Комисията упражнява надзор върху правилното управление на разходите, посочени в параграф 1. За тази цел тя сключва с ОАД необходимото споразумение за предоставяне на безвъзмездни средства. В споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства се предвижда, че ОАД трябва да осигурява видимост на приноса на Съюза, съответстваща на неговия размер.

4. Комисията полага усилия да сключи споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства, посочено в параграф 3, възможно най-скоро след влизането в сила на настоящото решение. Тя информира Съвета за евентуални трудности в хода на този процес, както и за датата на сключване на споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства.

Член 4

1. Върховният представител докладва на Съвета за изпълнението на настоящото решение въз основа на редовни описателни доклади, изготвяни от ОАД. Тези доклади служат за основа на оценката, осъществявана от Съвета.

2. Комисията докладва за финансовите аспекти на проекта, посочен в член 1.

Член 5

1. Настоящото решение влиза в сила в деня на приемането му.

2. Срокът на действие на настоящото решение изтича 36 месеца след датата на сключване на споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства, посочено в член 3, параграф 3. Действието на решението обаче изтича шест месеца след датата на влизането му в сила, ако в рамките на този срок от шест месеца не бъде сключено споразумение.

Съставено в Брюксел на 30 май 2022 година.

За Съвета
Председател
C. COLONNA

ПРИЛОЖЕНИЕ

ПРОЕКТЕН ДОКУМЕНТ

БОРБА С НЕЗАКОННОТО РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ТРАФИКА НА МАЛКИ ОРЪЖИЯ, ЛЕКИ ВЪОРЪЖЕНИЯ И БОЕПРИПАСИ И ТЯХНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ В СЕВЕРНА И ЮЖНА АМЕРИКА

1. **Контекст**

Северна и Южна Америка са един от най-силно засегнатите от въоръжено насилие региони в света: през 2017 г. там е регистриран най-високият процент на убийства в регионален мащаб — 17,2 на 100 000 души население, в сравнение със средната стойност в световен мащаб от 6,1 на 100 000 души население ([1]). Ключови фактори, които обясняват този процент, са наличието и лесният достъп до огнестрелни оръжия в много от държавите. Почти 75 % от убийствата в региона са извършени с използването на огнестрелно оръжие ([2]). Регионът е също така една от основните дестинации на огнестрелни оръжия за незаконен трафик ([3]).

До голяма степен поради тези отрицателни тенденции разпространението на огнестрелни оръжия и незаконният трафик станаха приоритет в дейността за осигуряване на сигурността на гражданите в региона. Държавите в Северна и Южна Америка изтъкнаха значението на координацията и трансграничните стратегии, като се имат предвид нарастващата сложност и интернационализацията на престъпните организации. Този ангажимент намери израз в подписването през 1997 г. на Междуамериканската конвенция за борба с незаконното производство и трафика на огнестрелни оръжия, боеприпаси, взривни вещества и други свързани с тях материали (CIFTA) — първото регионално обвързващо споразумение от този тип. Ратифицирана от 31 от 34-те държави — членки на Организацията на американските държави (ОАД), CIFTA е основен инструмент за справяне с незаконната търговия с малки оръжия в региона.

Въпреки значимите усилия на националните органи обаче държавите все още не успяват да приложат CIFTA изцяло. Комплексният характер на организираната престъпност, която контролира трафика на оръжия в региона, включително специализацията на работата, координационните структури и интернационализацията на операциите, поставят сериозни предизвикателства пред способността на държавите да разследват и преследват по съдебен път тези престъпления. Държавите срещат затруднения и при спазването на други протоколи и прилагането на стратегии, които биха могли да ограничат разпространението и наличността на огнестрелни оръжия. Военните сили и силите за сигурност не прилагат систематично протоколи за управление на запасите, което увеличава вероятността от отклоняване на огнестрелни оръжия и боеприпаси към незаконния пазар, както и риска от непланирани експлозии в съоръженията за съхранение. Маркирането, воденето на регистри и проследяването на огнестрелни оръжия в региона е непоследователно и това спира наказателните разследвания, които биха могли да проследят произхода на огнестрелните оръжия, да ги свържат с множество местопрестъпления и да разкрият мрежи за незаконен трафик. Липсата на национално законодателство, което да отразява задълженията по CIFTA и да възлага осъществяването на тези дейности, излага на риск продължаването и устойчивостта на тези практики.

На едно друго равнище по-голямата част от региона все още е изправена пред предизвикателства при стимулирането на благосъстоянието на своите общности, засегнати от високи нива на бедност, безработица и липса на достъп до обществени услуги, наред с други условия, които поставят тези общности в уязвимо положение. За членовете на тези общности е по-вероятно да бъдат жертви или извършители на въоръжено насилие. Следователно, за да се избегне затвърждаването на циклите на насилие, не е достатъчно да се постави акцент единствено върху политиките за контрол на оръжията. Необходимо е да се обърне внимание на тези рискови фактори и да се укрепи устойчивостта на членовете на общностите. Съчетаването на репресивни и превантивни политики е от решаващо значение за намаляване на равнищата на въоръжено насилие в региона. За да отговорят на тези предизвикателства, през 2019 г. държавите — членки на ОАД, одобриха първия за западното полукълбо план за действие за направляване на разработването на публични политики с цел предотвратяване и намаляване на умишлените убийства, като взеха предвид рамката на Междуамериканската програма за превенция на насилието и престъпността. Планът за действие съдържа набор от 28 препоръки относно 1) изготвянето, разпространението и използването на информация и научни данни; 2) разработването и прилагането на политики за превенция, и 3) наказателното правосъдие.

Именно в този контекст от 2007 г. насам службата за обществена сигурност на ОАД (СОС на ОАД) предоставя подкрепа на държавите от Северна и Южна Америка за подобряване на капацитета им за изпълнение на задълженията ([4]) и мандатите на CIFTA, установени с цел превенция на насилието и престъпленията, особено сред най-уязвимите групи от населението. След петгодишна пауза СОС на ОАД възобнови оперативните си програми през 2019 г. с финансиране от Европейския съюз. Проектът „Борба с незаконното разпространение и трафика на малки оръжия, леки въоръжения (МОЛВ) и боеприпаси и тяхното въздействие в Латинска Америка и Карибския басейн“ започна през 2019 г. и приключи през 2021 г. Касае се за широкообхватна инициатива за контрол на оръжията, осъществявана в рамките на програмата на СОС на ОАД за подпомагане на контрола на оръжия и боеприпаси (PACAM); тя отчита поуките, извлечени от предишни дейности, и

([1]) СНПООН, Глобално проучване на убийствата. 2019 г. https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/global-study-on-homicide.html

([2]) Пак там.

([3]) Според глобалното проучване на трафика на огнестрелни оръжия 80 % от трафика на огнестрелни оръжия е предназначен за Централна и Южна Америка, както и за Западна Азия (СНПООН, 2020 г.).

([4]) От 2007 г. до 2015 г. СОС на ОАД осъществи инициативи по програмата за подпомагане на контрола на оръжия и боеприпаси (PACAM) в региона. 25-те държави — членки на ОАД извлякоха ползи, довели до маркирането на над 290 000 огнестрелни оръжия и унищожаването на други 60 000 оръжия и над 1 700 тона боеприпаси в целия регион.

надгражда тези успешни резултати с цел постигане на по-нататъшен напредък в прилагането на CIFTA и на регионалните мандати за превенция на престъпността. Същевременно пандемията от COVID-19 и ограничителните мерки, приети от държавите за справяне с нея, се отразиха пряко върху изпълнението на проекта, особено върху дейностите, които трябва да бъдат осъществени на място, с пряко обучение и надзор на длъжностните лица (като унищожаването и маркирането на МОЛВ). Освен това готовността на правителствата да сътрудничат и да участват в дейностите по проекта намаля, тъй като усилията бяха отклонени за справяне с безпрецедентната санитарна криза. В резултат на това обхватът на проекта трябваше да бъде адаптиран, което донякъде се отрази на очакваните резултати.

Като се имат предвид тези предизвикателства, наред с нарастващите нужди на държавите (които не се очакваше да бъдат изцяло удовлетворени в рамките на тригодишна инициатива), етап II на проекта ще продължи да предоставя всеобхватна подкрепа на държавите, като целта е да се осигури национална ангажираност с тези процеси. Опитът на СОС на ОАД показа, че е необходима непрекъсната подкрепа за поддържане на напредъка и постиженията във връзка с контрола на огнестрелните оръжия и превенцията на насилието и престъпността с оръжия, и съответно на този нов етап ще бъде взето предвид значението на дългосрочните стратегии за постигане на съдържателна и устойчива промяна в политиките и условията за сигурност.

2. **Технически подход**

По време на етап II СОС на ОАД ще продължи да инвестира в цялостен подход, който съчетава репресивни и превантивни аспекти, наред с нормативни и оперативни дейности, за справяне със сложния въпрос с въоръженото насилие и незаконния трафик в региона. Както показва практиката в други региони, една модерна, съгласувана и хармонична законодателна рамка, съответстваща на международната нормативна рамка, е в основата на ефективните политики за контрол на огнестрелните оръжия. Законодателните промени трябва да бъдат придружени от подобряване на капацитета на държавите за привеждане в действие и прилагане на закона. По този начин, като се работи в тези две области, проектът ще може едновременно да е ориентиран към нуждите на държавите и да стимулира дългосрочни и устойчиви промени. Дейностите за засилване на контрола върху огнестрелните оръжия и за намаляване на наличността им ще бъдат допълнени от превантивен подход за намаляване на търсенето в общностите, силно засегнати от въоръженото насилие, със специален акцент върху предотвратяването на основаното на пола насилие, свързано със злоупотребата с огнестрелни оръжия. Действията за стимулиране на безопасни практики сред гражданите на общностите, както и уреждането на конфликти, помощта за жертвите и оцелелите след насилие и доброволното предаване на МОЛВ и боеприпаси имат за цел да подобрят устойчивостта на общностите на въоръжено насилие.

Съгласно предложената концепция за този проект СОС на ОАД, чрез РАСАМ, ще поеме ролята на координираща и изпълнителна агенция чрез подход на сътрудничество с други агенции в тази област и с националните органи. Като използва политическите форуми и каналите за комуникация на ОАД, СОС на ОАД ще определи държавите от региона, които се нуждаят от подкрепа, и ще работи с тях по конкретните споразумения, необходими за консолидиране на помощта. Проектът ще приеме специфична и съобразена с нуждите подкрепа за всяка държава, като се има предвид, че е възможно нуждите и слабостите на отделните държави да не съвпадат. Не всички от тях ще получат подкрепа по всички компоненти на проекта. Вместо това СОС на ОАД ще продължи да прилага предишния успешен подход на РАСАМ: набелязване и определяне на нуждите на всяка държава, ангажиране на органите и изготвяне на план за помощ, както и разполагане на мисиите. Освен това, имайки предвид поуките, извлечени от адаптирането на дейностите по проекта по време на пандемията, СОС на ОАД ще се стреми да оптимизира ресурсите, като използва виртуалната среда и технологичните инструменти, когато това е възможно.

Също така, като се има предвид, че последиците от въоръженото насилие са различни за жените, мъжете, момичетата и момчетата, както и за уязвимите групи от населението, етап II ще запази перспективата, основана на пола и правата на човека. Това включва ангажирането на жените на всички равнища на изпълнение на проекта и насърчаването на по-равнопоставено участие на жените в дейностите по проекта в качеството им на бенефициери на интервенциите. Освен това в дейностите за предотвратяване на насилието ще бъде обърнато специално внимание на необходимостта от сигурност и безопасност на жените и момичетата в техните общности и от участието им в търсенето на решения на тези предизвикателства, както и на включването на компоненти, насочени изключително към справяне с насилието, основано на пола.

3. **Обща цел**

Укрепване на капацитета на държавите — членки на ОАД, за справяне с въоръженото насилие в региона чрез подкрепа за мерки за борба с разпространението и незаконния трафик на огнестрелни оръжия и боеприпаси и предотвратяване на използването на огнестрелни оръжия в силно засегнатите общности.

4. **Описание на стратегиите за интервенция по проекта**

Цел 1: Укрепване на националната регулаторна рамка за огнестрелните оръжия, като се вземат предвид международните норми и добрите практики

Дейности

— Определяне на държавите, които да бъдат подпомагани приоритетно чрез законодателен преглед, въз основа на оценка на нуждите и като се вземат предвид държавите, към които са насочени оперативните компоненти на проекта;

— Техническа помощ за държавите за преразглеждане на законодателството и нормативната рамка, като се вземат предвид международните стандарти, и вътрешно хармонизиране на мандатите, както и интегриране на перспектива, основана на пола;

— Разработване на регионални стандарти за физическа сигурност и управление на запасите и за унищожаване на МОЛВ и боеприпаси;

— Разработване на регионални препоръки за предотвратяване на основаното на пола насилие, свързано със злоупотребата с огнестрелни оръжия;

— Разработване на електронна база данни за улесняване на достъпа до стандарти за огнестрелните оръжия и други имащи отношение насоки (напр. CIFTA, примерно законодателство, Компендиума за модулно прилагане на контрол върху малките оръжия (MOSAIC) и Международните технически насоки за боеприпасите (IATG), за да се улесни достъпът до и използването на стандартите за различните области, свързани с контрола на огнестрелните оръжия, чрез наличието на търсачка и чрез категоризиране на стандартите с тагове, които биха позволили на ползвателите бързо да намерят всички свързани правила за дадена област от интерес.

Резултати

— Предоставяне на законодателна помощ за подобряване на националната нормативна рамка за огнестрелните оръжия, като се вземат предвид международните стандарти и основаната на пола перспектива, на поне шест държави от региона;

— Регионални стандарти за физическа сигурност и управление на запасите (ФСУЗ), разработени и разпространени до всички държави — членки на ОАД;

— Регионални стандарти за унищожаване на МОЛВ и боеприпаси, разработени и разпространени до всички държави — членки на ОАД;

— Регионални препоръки за предотвратяване на основаното на пола насилие, свързано със злоупотребата с огнестрелни оръжия, разработени и разпространени до всички държави — членки на ОАД;

— Създадена и предоставена за ползване на държавите електронна база данни със стандарти и насоки за МОЛВ.

Цел 2: Подобряване на оперативния капацитет на националните органи за маркиране, проследяване, съхранение и унищожаване на огнестрелни оръжия

Дейности

— Разработване и предоставяне на специализирано обучение за националните служители в областта на ФСУЗ, маркирането и воденето на регистри и унищожаването на МОЛВ и боеприпаси. Ще се проведат регионални семинари за обучение, на които служителите ще могат също така да споделят добри практики и да подобрят сътрудничеството, както и национални курсове, насочени към специфичните нужди на всяка държава;

— Обучение за напреднали по обезвреждане на взривни устройства за технически специалисти от държавите в партньорство с Министерството на отбраната на Испания;

— Техническа помощ и ресурси за изпълнение на националните планове за унищожаване на оръжия и остарели, иззети или излишни боеприпаси;

— Техническа помощ и подкрепа за маркиране на огнестрелни оръжия и водене на регистри, включително осигуряване на необходимото оборудване;

— Изготвяне на планове за устойчивост с държавите, които получават подкрепа по проекта.

Резултати

— Процеси на унищожаване на огнестрелни оръжия и боеприпаси, осъществени в поне 10 държави, включващи унищожаване на най-малко 150 тона боеприпаси и 35 000 иззети, остарели, опасни и/или излишни МОЛВ;

— Най-малко 200 национални служители, обучени в областта на унищожаването на МОЛВ и боеприпаси;

— Техническа помощ за маркиране и водене на регистри за огнестрелните оръжия, предоставена на най-малко 12 държави;

— Най-малко 150 национални служители, обучени в областта на маркирането и воденето на регистри;

— Модернизиране на националните системи за регистрация на огнестрелни оръжия на най-малко три държави;

— Подобряване на сигурността на институционалните запаси в поне 10 държави;

— Провеждане на два регионални семинара за добри практики в областта на физическата сигурност и управлението на запасите, със сертифициране на най-малко 80 служители от поне 15 държави;

— Най-малко 45 служители от 10 държави, сертифицирани на ниво 3 като технически специалисти по обезвреждане на боеприпаси и взривни вещества;

— Инструменти и насоки за изготвяне на национални планове за действие, създадени и достъпни за държавите, подпомагани от проекта;

— Национални планове за действие, изготвени и утвърдени от националните органи за най-малко 20 % от държавите, които получават помощ.

Цел 3: Оптимизиране на контрола върху малките оръжия чрез използване на инструменти на информационните технологии

Дейности

— Програмиране на електронната система за регионалния механизъм за комуникация относно законния трансфер на огнестрелни оръжия и боеприпаси (МСТА) — регионален механизъм за уведомяване и обмен на информация относно законния трансфер на огнестрелни оръжия, чиято рамка и технически изисквания бяха разработени по време на етап I. Механизмът следва положителния опит на Европейския съюз и ще позволи на държавите бързо да идентифицират и съобщават за уязвимости и рискове от отклоняване при международната законна търговия с огнестрелни оръжия. Като се има предвид, че почти 50 % от държавите в региона не разполагат с национална електронна система за лицензиране, ще бъде проучена възможността за програмиране на системата по начин, който позволява на държавите да я използват като свои национални системи;

— Внедряване на електронната система на МСТА като пилотна фаза с обучение на националните органи и въвеждане на необходимите корекции;

— Актуализиране на виртуалната общност за обмен на информация, разработена по време на етап I, за да се превърне в платформа за цялото полукълбо за знания в областта на огнестрелните оръжия с функции като i) автоматично подаване и проследяване на данни за системата за контрол на огнестрелните оръжия и състоянието на прилагането на CIFTA; ii) хранилище на националните органи; iii) табло за визуализиране на състоянието и всеобхватността на системата за контрол на огнестрелните оръжия;

— Актуализиране и разширяване на софтуера за контрол на инвентаризацията на МОЛВ и боеприпасите за държавите в региона, които могат да се възползват от това ИТ решение, разработено по време на етап I.

Резултати

— Електронна система за регионалния механизъм за комуникация относно законния трансфер на огнестрелни оръжия и боеприпаси (МСТА), програмирана и въведена като пилотен проект в 5 държави;

— Подобряване на софтуера за контрол на инвентаризацията на МОЛВ и боеприпасите въз основа на обратна информация от потребителите и внедряване в поне още четири държави;

— Разработване на платформа за цялото полукълбо за знания в областта на огнестрелните оръжия, с регистрация на звена за контакт най-малко за 15 държави;

— Провеждане на срещи на националните звена за контакт два пъти годишно с цел стимулиране на диалога и сътрудничеството.

Цел 4: Укрепване на устойчивостта на общностите спрямо насилието с огнестрелни оръжия и ограничаване на достъпа до незаконни и/или нежелани огнестрелни оръжия

Дейности

— Разширяване на методиката на програмата OASIS, така че да обхване поне още една общност, силно засегната от насилието с огнестрелни оръжия. OASIS се стреми да насърчава социално отговорно поведение в общностите, които са силно засегнати от насилието с огнестрелни оръжия; тя включва първоначална оценка на общността, както и наличните механизми за предотвратяване на насилието и оказване на помощ на жертвите. Програмата предлага ежедневни извънкласни дейности за младите хора, изложени на риск, и обучение за множество местни заинтересовани страни в общностите относно превенцията на насилието и оказването на помощ на жертвите;

— Създаване на базиран в общността референтен център за оказване на помощ на жертвите, семействата и свидетелите на насилие и престъпления, извършени с огнестрелни оръжия, с цел прекъсване на циклите на насилие;

— Разработване на регионална образователна програма за обучение за превенция и справяне с насилието, основано на пола;

— Разработване и провеждане на поне две кампании за събиране на оръжия от общностите, включително образователни стратегии за повишаване на осведомеността на населението и насърчаване на доброволното предаване на оръжия. В кампаниите ще бъде изтъкната връзката между насилието, основано на пола, и злоупотребата с огнестрелни оръжия, тъй като повечето жертви на насилие, основано на пола, са били сплашвани или убити с такива оръжия ([5]);

— Подкрепа за националните и местните органи при събирането, съхранението, транспортирането и унищожаването на събраните МОЛВ и боеприпаси. Това ще се прави координирано с дейностите по Цел 2 на проекта, за да се оптимизират ресурсите.

Резултати

— Подобряване на капацитета на най-малко две общности, явяващи се „горещи точки“, за подкрепа на изложените на риск млади хора, предоставяне на помощ на жертвите и оцелелите и превенция на насилието с огнестрелни оръжия;

— Подобряване на житейските умения на най-малко 160 ученици от две общности, явяващи се „горещи точки“, чрез обучение и ежедневни следучилищни дейности;

— Най-малко 150 лица, отговарящи за разработването на политики, държавни служители, доставчици на услуги, общностни лидери, учители, родители и членове на гражданското общество, обучени за превенция и прекъсване на основаното на пола насилие, както и помощ за жертвите;

— Създаване и функциониране на един референтен център за преживелите насилие лица, семействата и свидетелите;

— Планиране и осъществяване на най-малко две кампании за събиране на оръжия от общностите.

Цел 5: Разработване на пътна карта за огнестрелните оръжия в Централна Америка, която да предостави на държавите практически и управленски инструмент чрез регионален, координиран и основан на данни подход

Дейности

— Изготвяне на методика за разработване на пътната карта за Централна Америка в консултация с експерти в тази област и с валидиране от страна на държавите;

— Разработване на оценка на нуждите в консултация с правителствата на държавите от Централна Америка;

— Разработване на проект на пътна карта за огнестрелните оръжия в Централна Америка, като се вземат предвид оценката на нуждите, международните правни рамки и добрите практики;

— Валидиране на проекта на пътна карта чрез кръг от консултации с държавите и заинтересованите страни; и

— Външна комуникация и информационни дейности за мобилизиране на партньорите в подкрепа на изпълнението на пътната карта за огнестрелните оръжия в Централна Америка.

Резултати

— Методика за разработване на пътна карта, изготвена и валидирана с участието на заинтересованите страни;

— Оценка на нуждите, разработена с цел определяне на основните заплахи, пропуски, уязвими места и приоритети на държавите от Централна Америка;

— Провеждане на два семинара за събиране на входящи данни и обратна информация по проекта за пътна карта за огнестрелните оръжия в Централна Америка с участието на националните органи и на организации, работещи в тази област;

— Разработена и представена на държавите от региона пътна карта за Централна Америка;

— Комуникационна кампания, разработена с цел разпространяване на информация за пътната карта за огнестрелните оръжия в Централна Америка, получаване на политическо одобрение за същата и получаване на подкрепата на партньорите за нейното прилагане.

([5]) https://unoda-web.s3.amazonaws.com/wp-content/uploads/2019/07/MOSAIC-06.10-2017EV1.0.pdf

5. **Продължителност**

Общата очаквана продължителност на всеобхватния регионален етап II ще бъде 36 месеца.

6. **Орган, отговорен за техническото изпълнение**

Техническото изпълнение на тази програма е възложено на службата за обществена сигурност на Генералния секретариат на Организацията на американските държави (СОС на ОАД). СОС на ОАД е в благоприятна позиция да осигури подкрепа на държавите от Северна и Южна Америка, като се има предвид двойната роля на службата като технически съсекретариат на CIFTA и на технически и оперативен орган на ОАД по този въпрос. В тази си роля СОС на ОАД е осъществявала проекти и програми в подкрепа на държавите — членки на ОАД, при изпълнението на техните задължения за гарантиране на сигурността на националните запаси от огнестрелни оръжия, за прилагане на законодателни мерки, целящи обявяването на незаконното производство и трафик на огнестрелни оръжия за престъпления съгласно националното право, за изискване на маркиране на огнестрелните оръжия и за обмен на информация с други страни, подписали CIFTA, относно проследяването на информация и моделите на незаконен трафик. Никоя друга регионална или подрегионална организация, обхващаща всички държави от Северна и Южна Америка, няма политическото влияние, техническия експертен опит или географския обхват, за да може да подкрепя и подпомага всички американски държави.

По време на етап II СОС на ОАД ще продължи също да координира и да си сътрудничи с други институции и организации по време на изпълнението на проекта. СОС на ОАД привлече редица от тях за участие в етап I и очаква да продължи да си сътрудничи по конкретни въпроси, за да популяризира инициативата в региона, включително Регионалния център на ООН за мир, разоръжаване и развитие в Латинска Америка и Карибския басейн (UNLIREC), Изпълнителната агенция по въпросите на престъпността и сигурността на Карибската общност (CARICOM IMPACS), Междуамериканския съвет по отбрана, Консултативния екип за управление на боеприпасите към Женевския международен център за хуманитарно разминиране (AMAT- GICHD), хуманитарната фондация „Golden West“, Интерпол, Държавния департамент на САЩ и Центъра за обучение по хуманитарно разминиране към Министерството на отбраната на САЩ. СОС поставя акцент върху установяването на тесни връзки с всички тези други структури, които също работят в тази област, за да се увеличат максимално ползите от действието чрез използване на допълващия експертен опит на организациите. По-специално, по време на етап II СОС на ОАД ще се стреми да засили сътрудничеството с подрегионалните организации като CARICOM-IMPACS и SICA (Системата за интеграция на Централна Америка) в подкрепа на прилагането на пътната карта за огнестрелните оръжия в Карибския басейн, както и да координира разработването на пътната карта за огнестрелните оръжия в Централна Америка.

7. **Значимост**

A. **„Гарантиране на сигурността на оръжията и защита на гражданите“ Стратегия на ЕС срещу незаконните огнестрелни оръжия, малки оръжия и леки въоръжения и боеприпаси за тях, приета от Европейския съвет на 19 ноември 2018 г.**

Целите, дейностите и очакваните резултати от този проект са съгласувани с целите и подхода на стратегията на Европейския съюз срещу незаконните огнестрелни оръжия, малки оръжия и леки въоръжения и боеприпаси за тях. Във връзка с това Съветът на Европейския съюз реши да финансира етап I от тази инициатива, за да стимулира многостранното сътрудничество и полезните взаимодействия между Европейския съюз и ОАД за намаляване на въоръженото насилие и престъпната дейност, и разгледа приоритетите, определени в стратегията. Като продължение на тези усилия етап II поддържа тази визия и подход и допълва глобалната работа на Европейския съюз в тази област чрез поставяне на акцент върху регион, сериозно засегнат от разпространението, прекомерното натрупване и трафика на МОЛВ.

По-конкретно, етап II отразява следните приоритети на стратегията:

2.1. Укрепване на нормативната уредба: Дейностите по цел 1 на действието имат за цел да гарантират, че държавите хармонизират законодателството си с международните стандарти и разполагат с инструменти за по-добро прилагане на конвенциите;

2.2.2. Контрол на износа на огнестрелни оръжия и на боеприпасите за тях: Разработването на електронния инструмент на МСТА по цел 3 отразява значимостта на контролирането на законната търговия, за да се избегнат отклоненията към незаконния пазар;

2.2.3. Сигурно управление на запасите от МОЛВ и боеприпаси: Цел 2 включва редица дейности, насочени към ФСУЗ, включително обучение на длъжностни лица, както и техническа и материална помощ за подобряване на практиките и съоръженията в съответствие с международните стандарти за MOSAIC и IATG;

2.2.4. Отговорно обезвреждане на МОЛВ и на боеприпасите за тях: Цел 2 включва обучение, материално подпомагане, надзор и сертифициране на процесите на унищожаване на огнестрелни оръжия и боеприпаси за държавите, които го изискват;

2.2.5. Транссекторни въпроси: Цел 3 включва редица ИТ решения и инструменти за насърчаване на сътрудничеството и обмена на информация между държавите от региона.

За да се постигне максимално въздействие от тези дейности, СОС на ОАД ще осигурява подкрепа за допълнителни дейности, включително намаляване на търсенето на огнестрелни оръжия чрез изпълнение на превантивни действия и програми за събиране, както и разработването на пътна карта за Централна Америка като конкретен инструмент за координиране и подобряване на усилията в този регион.

B. **Решение 2011/428/ОВППС на Съвета от 18 юли 2011 година в подкрепа на дейностите на Службата на Организацията на обединените нации по въпросите на разоръжаването в изпълнение на Програмата за действие на Организацията на обединените нации за предотвратяване, борба и премахване на незаконната търговия с малки оръжия и леки въоръжения във всичките ѝ аспекти** ([6])

Решението на Съвета насърчава осъществяването на три основни цели: 1) изпълнението на Програмата за действие на ООН за предотвратяване, борба и премахване на незаконната търговия с малки оръжия и леки въоръжения във всичките ѝ аспекти както на световно, така и на регионално равнище, 2) подкрепа за прилагането на Международния инструмент за проследяване, и 3) подкрепа за разработването и прилагането на технически насоки на ООН за управление на запасите от боеприпаси.

Всяка от тези цели е в съответствие с общите цели на специфичните разпоредби на Междуамериканската конвенция за борба с незаконното производство и трафика на огнестрелни оръжия, боеприпаси, взривни вещества и други свързани с тях материали (CIFTA) и нейните курсове на действие. CIFTA въвежда няколко задължителни препоръки към държавите — страни по конвенцията, включително установяването на юрисдикция по отношение на престъпленията; задължителното маркиране на огнестрелните оръжия; воденето на регистри за проследяване; подобряване на контрола върху трансферите; и транснационално сътрудничество. Курсът на действие на CIFTA за периода 2018—2022 г. подсилва целите на държавите — страни по CIFTA, в тези области в съответствие с Програмата за действие на ООН и Протокола срещу незаконното производство и трафик с огнестрелни оръжия, техни части и компоненти, и боеприпаси към Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу транснационалната организирана престъпност.

СОС на ОАД продължава да изпълнява оперативни програми в подкрепа на държавите при изграждането на техния капацитет за изпълнение на задълженията им по CIFTA. Етап II беше замислен така, че да продължи тази помощ, като се имат предвид приоритетите, установени от държавите — страни по CIFTA, в рамките на курса на действие за периода 2018—2022 г., и по-специално следното: 1. Маркиране и проследяване на огнестрелни оръжия; 2. Внос и износ; 3. Законодателни мерки; и 4. Управление и унищожаване на запасите.

8. **Докладване**

СОС на ОАД ще изготвя редовни доклади в съответствие с договореното споразумение за делегиране.

9. **Общи разходи**

Общият прогнозен размер на поисканото от ЕС финансиране за изпълнението на етап II възлиза на около 4,2 млн. евро. Генералният секретариат на ОАД ще предоставя непарични вноски за изпълнението на програмата и ще търси друга подкрепа в натура (като тази, предоставена от испанското правителство на етап I).

([6]) ОВ L 188, 19.7.2011 г., стр. 37.